

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

«Դ Ե Մ Ե Ր»

Սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերություն

ՀՀ ԿՈՏԱՅՔԻ ՄԱՐԶԻ ԱՐԱՄՈՒՄԻ ԲԱԶԱԼՏՆԵՐԻ

ՀԱՆՔԱՎԱՅՐԻ

«ԴԵՄԵՐ-1» ՏԵՂԱՄԱՍԻ ՇԱՀԱԳՈՐԾՄԱՆ

Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության
Նախնական գնահատման հայտ

«ԴԵՄԵՐ» ՍՊԸ տնօրեն

Ա. Հարությունյան



Երևան – 2020

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1.	ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՁԵՌՆԱՐԿՈՂԸ ԵՎ ՆՊԱՏԱԿԸ.....	4
1.1.	Ձեռնարկողի անվանումը և գտնվելու վայրը	4
1.2.	Նախատեսվող գործունեության անվանումը և նպատակը	6
2.	ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ՀԻՄՔԸ.....	6
3.	ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԵՆԹԱԿԱ ՏԱՐԱԾՔԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ.....	7
3.1.	Տեղադիրքը.....	7
3.2.	Երկրաբանական կառուցվածք	7
3.3.	Սեյսմիկ պայմանների բնութագիր	10
3.4.	Կլիմա	12
3.5.	Հողերը.....	14
3.6.	Ջրային ռեսուրսներ.....	15
3.7.	Մթնոլորտային օդ.....	16
3.8.	Կենսաբազմազանություն.....	17
3.8.1.	<i>Բուսական աշխարհ</i>	17
3.8.2.	<i>Կենդանական աշխարհ</i>	19
3.8.3.	<i>Բնության հատուկ պահպանվող տարածքներ</i>	20
4.	ՍՈՑԻԱԼ – ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ.....	20
4.1.	Կոտայքի մարզի սոցիալ – տնտեսական բնութագիրը	20
4.2.	Ազդակիր համայնք.....	21
4.3.	Պատմամշակութային միջավայր.....	22
5.	ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՀԱԿԻՃ ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ..	22
5.1.	Հանքավայրի բնութագրերը.....	22
5.2.	Օգտակար հանածոի բնութագրերը	23
5.3.	Հանքավայրի շահագործման տեխնիկական և տեխնոլոգիական լուծումները 24	
5.4.	Օգտագործվող նյութերը և բնառեսուրսները	26
5.5.	Սանիտարապաշտպանիչ գոտի.....	26
6.	ՎՆԱՍԱԿԱՐ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԴԻԱՆՑ ՀԵՏԵՎԱՆՔՆԵՐԻ ԿԱՆԽԱՐԳԵԼՄԱՆԸ, ՆՎԱԶԵՑՄԱՆԸ/ԲԱՑԱՌՄԱՆԸ ԵՎ ՓՈՆՀԱՏՈՒՑՄԱՆ ՈՒՂՂՎԱԾ ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ.....	26
6.1.	Հանքավայրի ելակետային հետազոտության միջոցառումները մինչև նախատեսվող գործողության սկսելը.....	26
6.2.	Մթնոլորտային օդ.....	27
6.3.	Սակերևութային և ստորգետնյա ջրեր.....	28
6.4.	Հող	28

6.5.	Կենսաբազմազանություն.....	29
6.6.	Պատմամշակույթային արժեքներ	29
6.7.	Սոցիալական ազդեցություն	29
6.8.	Փոխհատուցում.....	30

1. ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՁԵՌՆԱՐԿՈՂԸ ԵՎ ՆՊԱՏԱԿԸ

1.1. Ձեռնարկողի անվանումը և գտնվելու վայրը

- a. Ձեռնարկողի անվանումը՝ «ԴԵՄԵՐ» ՍՊԸ
- b. Ձեռնարկողի գտնվելու վայրը՝ ՀՀ, Կոտայքի մարզ, Արամուս համայնքի վարչական տարածք:

Ընկերության քարերի մշակման գործող արտադրամասը տեղակայված է Կոտայքի մարզի Արամուս գյուղում, բազալտների հանքավայրից շուրջ 100 մետր հեռավորության վրա և գործում է 2005 թվականից:

«Դեմեր» ընկերությունը զբաղվում է հիմնականում բազալտի և եռագույն տուֆի արտադրությամբ ու մշակմամբ:

Ընկերության արտադրամասը զինված է ժամանակակից սարքավորումներով, որոնց միջոցով արտադրվում են տարբեր չափսերի ու կտրվածքների եզրաքարեր, երեսպատման սալիկներ, աստիճաններ, վանդակաճաղեր, պատուհանագոգեր, բազրիքներ, սեղաներեսներ, պունակալներ և այլն, որոնք օգտագործվում են ճանապարհաշինության և արդի շինարարության մեջ:

Ընկերությունում աշխատանքներն իրականացնում են քարի հետ աշխատելու բազմամյա փորձ ունեցող բարձրակարգ վարպետները:

Ստորև քաղվածք ՀՀ էներգետիկ ենթակառուցվածների և բնական պաշարների կայքում տեղադրված առ 01.04.2018 թ. ընդերքօգտագործման իրավունքի տրամադրման մասին աղյուսակից:

**Աղյուսակ 1. Տեղեկատվություն
օգտակար հանածոների արդյունահանման նպատակով երկրաբանական ուսումնասիրության տրամադրված
ընդերթօգտագործման իրավունքների մասին**

N	Իրավաբանական անձի անվանումը	Գործունեության իրականացման վայրը	Թույլտվության համարը	Գործունեության նպատակը	Թույլտվության տրամադրման ամսաթիվը	Թույլտվության գործողության ժամկետի ավարտը	Շնչերթօգտագործման գործման պայմանագրի համարը, կնքման ամս.տ.
38	«ԴԵՄԵՆ» ՍՊԸ	ՀՀ Կոտայքի մարզի Արամուսի բազալտի հանքավայրի «Դեմեր-1» տեղամաս	ԵՀԹ-29/282	Երկրաբանական ուսումնասիրություն	18.03.19թ.	18.03.2021թ.	Պ-282 18.03.19թ.

**Աղյուսակ 2. Տեղեկատվություն
օգտակար հանածոների արդյունահանման նպատակով տրամադրված
ընդերթօգտագործման իրավունքների մասին**

h/h	Իրավաբանական անձի անվանումը	Գործունեության իրականացման վայրի հասցեն	Գործունեության համարը, տրման ամս.տ.	Գործողության ամսաթիվը	Գործողության ամսաթիվը	Պայմանագրի համարը, տրման ամս.տ.	Լեռնահատ կացման ակտի համարը, տրման ամս.տ.
38	«ԴԵՄԵՆ» ՍՊԸ (ընդերթօգտագործման իրավունքը փոխանցվել է «Պարիսպ» ՍՊԸ-ից)	ՀՀ Կոտայքի մարզ, Արամուսի բազալտ /Պարիսպ տեղ/	ՇԱԹՎ-29/059 20.10.12թ	07.06.2034թ.	ՊՎ-059 20.10.12թ	ԼՎ-059 20.10.12թ	

1.2. Նախատեսվող գործունեության անվանումը և նպատակը

Նախատեսվող գործունեության անվանումը՝

ՀՀ մարզի մարզի Արամուսի բազալտների հանքավայրի ԴԵՄԵԴ-1 տեղամասի շահագործում:

Նախատեսվող գործունեության նպատակը.

Բազալտների հանքավայրում հանքաքարի արդյունահանում շինանյութերի՝ սալիկների և խճի արտադրության համար, որը կարող է օգտագործվել շինարարական աշխատանքների համար, հաշվի առնելով հանքաքարի ֆիզիկամեխանիկական հատկությունները:

2. ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ՀԻՄՔԸ

Նախատեսվող գործունեության նախագծման և իրականացման ընթացքում հանքարդյունահանողը պետք է ուղղորդվի ՀՀ իրավական և նորմատիվային ակտերի պահանջներով: Դրանցից հմանականներն են.

- Հայաստանի Հանրապետության հողային օրենսգիրք
- Հայաստանի Հանրապետության ջրային օրենսգիրք
- Հայաստանի Հանրապետության ընդերքի մասին օրենսգիրք
- Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքային օրենսգիրք
- “Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության և փորձաքննության մասին” Հայաստանի Հանրապետության օրենք (2014)
- «Պատմության և մշակույթի անշարժ հուշարձանների ու պատմական միջավայրի պահպանության և օգտագործման մասին» ՀՀ օրենք
- Հայաստանի Հանրապետության բուսական աշխարհի մասին օրենք
- Հայաստանի Հանրապետության կենդանական աշխարհի մասին օրենք
- Բնության հատուկ պահպանվող տարածքների մասին ՀՀ օրենք
- Հայաստանի Հանրապետության թափոնների մասին օրենք
- Մթնոլորտային օդի պահպանության մասին ՀՀ օրենք
- Թափոնների մասին ՀՀ օրենք
- Բնապահպանական վերահսկողության մասին ՀՀ օրենք:

Ինչպես նաև դրանցից բխող ՀՀ կառավարության որոշումների և այլ ենթաօրենսդրական ակտերի պահանջներով:

3. ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԵՆԹԱԿԱ ՏԱՐԱԾՔԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ

3.1. Տեղադիրքը

Արամուսի բազալտների հանքավայրի “ԴԵՄԵՐ-1” տեղամասը վարչական առումով գտնվում է ՀՀ Կոտայքի մարզի Աբովյանի ենթաշրջանում և տեղակայված է Արամուս գյուղից 0.68 կմ հարավ-արևելք, ուսումնասիրության թույլտվությամբ տրամադրված և գյուղատնտեսական շրջանառությունից դուրս գտնվող 8 հա մակերեսով տարածքում:

Տեղամասը հողածածկ ու ասֆալտապատ ճանապարհներով կապված է Զովք (3.5 կմ), Չորաղբյուր (4.5 կմ), Կաթնաղբյուր (3.5 կմ) և Կամարիս (0.34 կմ) գյուղերի, Աբովյան (6.0 կմ) ու Երևան (13կմ) քաղաքների հետ: Հայկական երկաթուղու Աբովյան կայարանը գտնվում է տեղամասից 5.7կմ հեռավորության վրա:

Տեղամասի տարածքը տեղակայված է 1570-1590մ բացարձակ բարձրությունների վրա: Տեղամասի կենտրոնի աշխարհագրական կոորդինատներն են.

40° 14' 03" - հյուսիսային լայնության

44° 41' 00" - արևելյան երկայնության :

3.2. Երկրաբանական կառուցվածք

Լեռնագրական տեսակետից տարածաշրջանը հարում է Հայկական հրաբխային բարձրավանդակի Արագած-Սյունիքի ենթամարզի Արագածի լեռնազանգվածի արևելյան եզրամասում տարածված Կոտայքի հրաբխային սարավանդին, որի հյուսիս-արևելքում բարձրանում են Գեղամա լեռները (Աժդահակ լ. 3598մ) ու Ողջաբերդի լեռնաբազուկը, հյուսիսում՝ Հատիս (2528մ) և Գութանասար (2299մ) լեռնազանգվածներով, իսկ հարավում՝ Նորքի սարավանդով: Տարածաշրջանի ռելիեֆը մեղմ ալիքավոր է, տեղ-տեղ բարձրանում են հրաբխային խարամային կոները: Ողջ տարածքը ծածկված է Գեղամա լեռնաշղթայի հրաբուխներից արտավիժված բազալտ-անդեզիտաբազալտային լավաներով, որոնք անընդմեջ ձգվում են մինչև Արարատյան գոգավորության մատույցները: Թեք ու անտառագուրկ լանջերը կտրտված են հեղեղատներով ու ոչ խորը գետահովիտներով: Շրջանի տարածքի մեծ մասում տեղանքի թեքությունները 8°-ից չեն անցնում և համեմատաբար մատչելի են տնտեսական յուրացման համար:

Տարածաշրջանի երկրաբանական կառուցվածքը բավականին բարդ է: Շրջանի երկրաբանական կառուցվածքի (շերտագրություն, տեկտոնիկա) և օգտակար հանածոների հանքավայրերի ուսումնասիրությամբ զբաղվել են Կ.Ն. Պաֆֆենհուլցը, Ա.Ս. Վեհունին,

Ա.Տ. Ասլանյանը, Ա.Հ. Գաբրիելյանը, Վ.Ա. Ավետիսյանը, Ռ.Հ.Մարտիրոսյանը, Վ.Տ. Հակոբյանը, Է.Խ. Խարազյանը և ուրիշներ:

Տարածաշրջանի երկրաբանական կառուցվածքում մասնակցում են պալեոգեն-նեոգենի հրաբխածին-նստվածքային և նստվածքային, նեոգեն-չորրորդականի հրաբխային ու ժամանակակից դելյուվիալ-պրոլյուվիալ առաջացումները:

Պալեոգեն-նեոգենի նստվածքային ապարներն ունեն լայն տարածում և մեծ հզորություն, մերկանում են Հրազդան գետի հովտում, ինչպես նաև հատված են բազմաթիվ հորատանցքերով: Շրջանի մակերևույթի մեծ մասը (Կոտայքի, Քանաքեռ-Ձորաղբյուրի սարավանդներ) ծածկված է նեոգեն-չորրորդականի հրաբխային ապարներով (դոլերիտային բազալտներ, անդեզիտաբազալտներ, տուֆեր, պեմզաներ, պերլիտներ և այլն), որոնց հզոր ծածկոցները վահանաձև ծածկում են պալեոգեն-նեոգենի նստվածքային շերտախմբերին:

Երկրաբանակառուցվածքային տեսակետից տարածաշրջանը հարում է վերին ալպյան միջլեռնային իջվածքների և հրաբխատեկտոնական զանգվածների գոնայի Երևան-Սևանի գրաբեն-սինկլինորիումին, որն ընդգրկում է Հրազդան գետի միջին հոսանքի ավազանը, Գեղամա լեռնաշղթայի արևմտյան և հյուսիսային լանջափեշերը և Սևանի զոգավորության զգալի մասը: Նեոգենյան այս լայնակի տեկտոնական իջվածքն ունի Հակակովկասյան (հյուսիսային-արևելյան) տարածում, լցված է նեոգենի ծովային, ծովալճակացամաքածին նստվածքներով (մինչև 3000մ հզորությամբ), որոնց հիմքում տեղադրված է կավիճ-պալեոգենի ծալքավոր համալիրը: Բոլոր գոյացումների համար հիմք է հանդիսանում գրենվիլա-բայկալյան փոխակերպային համալիրը: Գրաբեն-սինկլինորիումը բնորոշվում է բարդ ներքին կառուցվածքով և մասնատվում է երկու խոշոր սինկլինալային իջվածքների՝ Արոյանի և Սևանի, որոնք բաժանված են Հրազդան-Գեղարքունիքի լայնակի բարձրացմամբ:

Արոյանի իջվածքը տիպիկ գրաբեն սինկլինալ է՝ բոլոր կողմերից սահմանափակված է տեկտոնական բեկվածքներով. արևելքից՝ Ջրվեժի, հարավից՝ Փարաքար-Նորաբացի, արևմուտքից՝ Արայի լեռ-Հրազդանի, հյուսիսից՝ Մարմարիկի: Իջվածքի բնորոշ առանձնահատկությունն աղային կառույցների տարածումն է, որոնք ժամանակակից ռելիեֆում հստակ արտահայտված են գմբեթանման, տեղ-տեղ ձգված, երբեմն աղեղնաձև բլուրների տեսքով:

Պայմանավորված երկրաբանական կառուցվածքի առանձնահատկություններով, տարածաշրջանը հարուստ է ոչ մետաղական օգտակար հանածոներով, շինանյութերով՝ հրաբխային տուֆեր և խարամներ, բազալտներ, անդեզիտաբազալտներ, պեռլիտներ, պեմզային ավազներ, օբսիդիաններ, զիպսաբեր կավեր, այրվող թերթաքարեր, քարաղ, դիատոմիտներ: Հայտնի են նաև Կապուտանի երկաթի հանքավայրը և Արզնիի հանքային աղբյուրները:

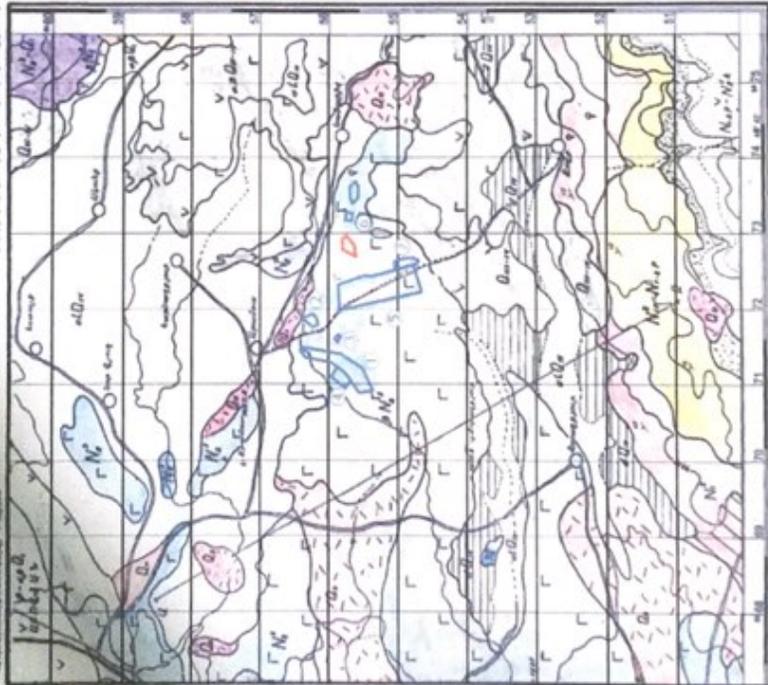
ԵՐԿՐԱՐԱՆԱԿԱՆ ՔԱՐՏԵՍ

(հատված K-38-118-A թերթի)

Մասշտաբ 1:50000

Արտատված է Հ.Ա.Արտարյանի և Վ.Է.Արտարյանի կողմից Կոնստանդնուպոլիսում 1976 թ.

Մասշտաբ 1:50000



Q_{IV}

Q_{III} IV

Q_{II} III

Q_I II

N₁ Q₁

β N₁

N₁ γ₁ α₁

N₁ γ₁ α₁ β₁

N₁ γ₁

N₁ γ₁ α₁

α₁ N₁ γ₁

Միտանիտների ալյումիտ (մ), փխրամալ (մ) ստորաբաժաններ՝ լինել, կավեր, սպիտակ ցեղաբեր

Մերկ, պրոպրիտարիտ՝ ժամանակակից՝ Բազալտներ և անդեզիտապարզումներ

Մարմեր, պրոպրիտարիտ՝ Հրաբխային տուֆեր և անդեզիտապարզումներ (Կավառային լավային ծածկեր)

Մարմեր, պրոպրիտարիտ՝ Բազալտներ և անդեզիտապարզումներ

Մերկ պեղածան-տաքեր, պրոպրիտարիտ՝ Ուրալալան, օրիգեններ և փոխներ

Մերկ պեղածան յուղիկալան և յուղիկալան բազալտներ

Մերկ պեղածան (պրոմե-կիկոն) խորհրդ. (Մերկ) պրոպրիտարիտ, պրոպրիտարիտ, փրփրեղ ժամանակակից անդեզիտ, անդեզիտապարզումներ լավաների հանդերձր և հոսքեր

Մերկ ժրոշիկ-տաքերի անդեզիտ (մուգու- արմառային հանդերձր, Մերկ) պրոպրիտարիտ, պրոպրիտարիտ (մուգու) Տախտիկալան, տախտիկալան, լավաներ և անդեզիտապարզումներ

Մերկ ժրոշիկ՝ 1. Կլորիտ, անդեզիտ, լավաներ, փրփրեղ, անդեզիտապարզումներ, պեղածան ցեղաբերներ, տախտիկալաներ, տախտիկալաներ, 2. Հրաբուխ, պրոպրիտարիտ, կավեր, կավային բազալտներ, տախտիկալան

Մերկ ժրոշիկ (կլորիտ, պրոպրիտարիտ)՝ Արարիկ և փոխառյալ կավեր, սպիտակաբեր

Մերկ պեղածան-տաքեր ժրոշիկ (պրոպրիտարիտ, պրոպրիտարիտ)՝ Հարթաբերկետ խառնուրդային կավեր, սպիտակաբեր

Մարմեր պեղածան (Հոտորային, պրոպրիտարիտ)՝ Տախտիկալաներ, սպիտակաբեր և կավեր

Մարմեր պեղածան՝ Կարթ-փարապեղի մարմերային ծածկեր

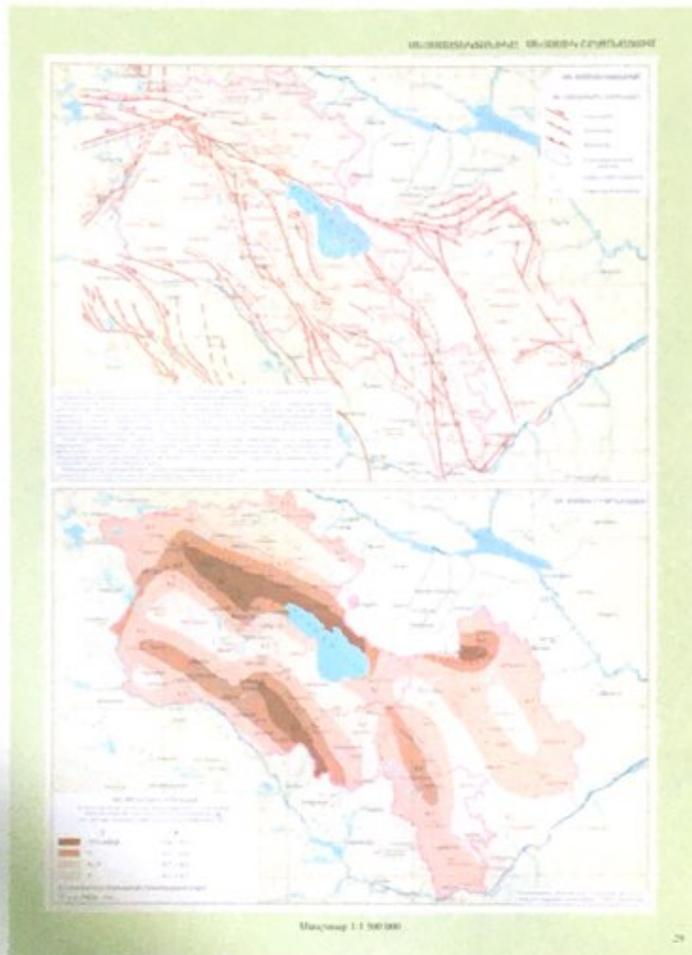


3.3. Սեյսմիկ պայմանների բնութագիր

Հայաստանի Հանրապետությունը տարածքը գտնվում է Եվրասիական և Արաբական լիթոսֆերային խոշոր սալերի բախման գոտում և այս հանգամանքով է բացատրվում տարածաշրջանի բարձր սեյսմիկականությունը: ՀՀ տարածքում հյուսիսից հարավ առանձնացվում են հետևյալ սեյսմիկ գոնաները. Մերձքույան, Սումխեթա-Ղարաբաղի, Մերձսևանյան, Կապան-Գոգորանի, Ծաղկունյաց-Զանգեզուրի, Երևան-Օրդուբադի, Ուրծ-Վայքի: Նշված գոնաների սահմաններով են անցնում երկրկեղևի խորքային բեկվածքները: Դրանցից ամենախոշորն են Սևան-Աբերայի, Շիրակ – Զանգեզուրի և Միջին Արաքսյան /Երևանյան/ բեկվածքները: Բեկվածքները թափանցում են երկրկեղևի 40-50 կիլոմետր խորություններ, իսկ երկրկեղևի մակերեսին արտահայտվում են 5-10 կմ լայնություն ունեցող գոտիներով, որոնց բնորոշ է օֆիոլիթային զուգորդության ձևափոխված ապարներ:

Կազմված է ՀՀ *սեյսմիկ գոտիավորման* սխեմատիկ քարտեզը, որով երկրի տարածքը բաժանված է գոտիների՝ ըստ միևնույն մեծության սեյսմիկ վտանգի աստիճանի: Համաձայն այդ քարտեզի ՀՀ հունսիսային մարզերի հիմնական մասին վերագրվում է *զրունտի հորիզոնական արագացում* $v= 20$ սմ/վրկ² / $a= 0.2g$, զրունտային ստվարաշերտի վերին մակերևույթի վրա երկրաշարժի ժամանակ առաջացած արագացման մեծությունը հորիզոնական ուղղությամբ/, որը համարժեք է մինչև 8 բալ երկրաշարժի ուժգնության:

ՀՀ քաղաքաշինության նախարարի ՀՀՇՆ II-6.02-2006 հրամանով սահմանվում են այն չափանիշները, որոնք պետք է դրվեն շենքերի ու կառուցվածքների նախագծման ու կառուցման ընթացքում /*սեյսմակայունության հիմնական սկզբունքներ*: Նույն հրամանի հավելվածում ներկայացված է ՀՀ բնակավայրերի ցուցակը ըստ սեյսմիկ գոտիների:



Նկար 2. Սեյսմիկ շրջանացում

Այդ ցուցակում Կոտայքի մարզի տարածքները գտնվում են սեյսմիկ առաջին և երկրորդ գոտիներում:

Երկրաշարժի հնարավոր ուժգնությունը /բալ/ և գետնի առավելագույն հորիզոնական արագացումները /g/ ներկայացվում են 500 տարում չգերազանցելու 90% հավանականությամբ:

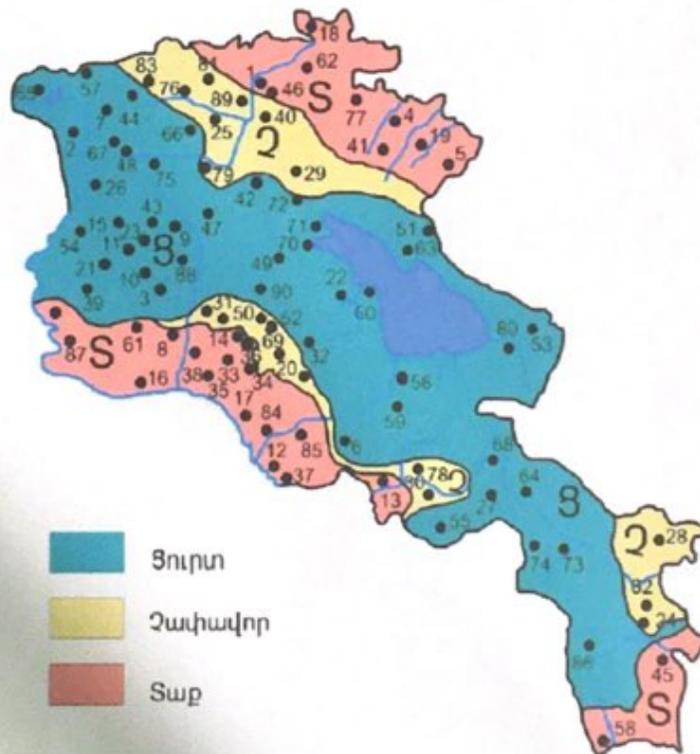
ՀՀ Արտակարգ իրավիճակների նախարարի 12 02 2013թ N 100-Ն հրամանով սահմանվում է սեյսմիկ ռիսկի գնահատման աշխատանքների կազմակերպման և իրականացման դրույթները, համաձայն որոնց կազմվում են սեյսմիկ ռիսկի գնահատման քրտեզներ, որոնք դրվում են մարզերի և համայնքների զարգացման ծրագրերի, քաղաքաշինական փաստաթղթերի մշակման հիմքում և կիրառվում են տարածքների, շենքերի և շինությունների սեյսմիկ խոցելիության նվազեցման միջոցառումների

պլանավորման, արտակարգ իրավիճակների կառավարման և նրանց հետևանքների վերացման համար:

3.4. Կլիմա

Կլիման ըստ բարձրության փոխվում է չոր ցամաքայինից մինչև ձյունամերձը: Կոտայքի մարզի Աբովյանի տարածաշրջանի կլիման արտահայտվում է չափավոր ցուրտ ձմեռներով և տաք ամառներով, տարեկան տեղումները՝ 400–500 մմ: Օդի տարեկան միջին ջերմաստիճանը 10,0⁰-ի, հունվարին 4,5-5,0⁰-ի, իսկ հուլիսին՝ 22, 2⁰-ի սահմաններում է: Անսառնամանիք օրերի թիվը շուրջ 200 է, կայուն ձնածածկը՝ 69 օր:

Քանի որ Արամուսում չկան օդերևութաբանական կայաններ, ստորև բերված են մոտակա՝ Արզնի օդերևութաբանական կայանի դիտարկումների կլիմայական պայմանների տվյալները:



Նկար 1. Կլիմայական գոտիների քարտեզ

Աղյուսակ 1. Մթնոլորտային օդի միջին ջերմաստիճանը Արզնիի օդերևութաբանական կայանի տվյալներով

Օդերևութաբանական կայան	Օդերևութաբանական կայանի բարձրությունը, մ	Միջին ջերմաստիճանը ըստ ամիսների, C°												Միջին տարեկան	Ֆացարձակ նվազագույն	Ֆացարձակ առավելագույն
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12			
Արզնի	1262	4.5	-2.5	2.8	9.5	14.2	18.7	21.3	21.3	18.2	11.5	4.9	-1.3	9.7	-28	38

Աղյուսակ 2. Օդի հարաբերական խոնավությունը Արզնիի օդերևութաբանական կայանի տվյալներով

Բարձրությունը ծովի մակարդակից, մ	Օդի հարաբերական խոնավությունը ըստ ամիսների, %												Միջին տարեկան	Միջին ամսական ժ. 15-ին հունվարին օգոստոսին
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
Արզնի	74	67	65	64	58	53	49	57	65	74	79	65	-	-

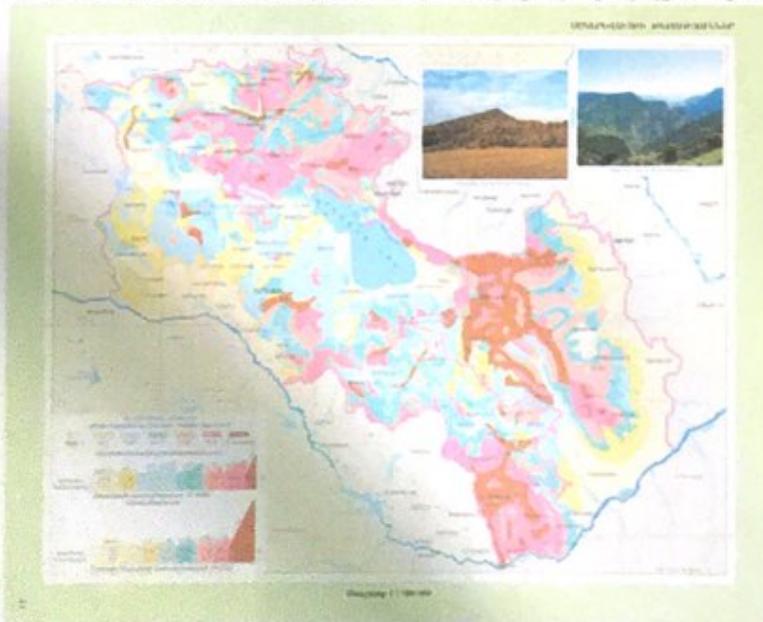
Աղյուսակ 3. Մթնոլորտային տեղումները և ձնածածկույթը Արզնիի օդերևութաբանական կայանի տվյալներով

Օդերևութաբանական կայան	Տեղումների քանակը միջին ամսական / օրական առավելագույն, մմ												Մտավելագույն տասնօրյակային ձնածածկույթը	Սարկա ձնածածկույթի օրերը	Չյան մեջ ջրի առավելագույն քանակը
	Ըստ ամիսների														
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12			
Արզնի	34	43	44	58	77	40	25	16	26	34	40	38	475	69	
	14	20	23	33	30	24	30	23	42	25	19	39			

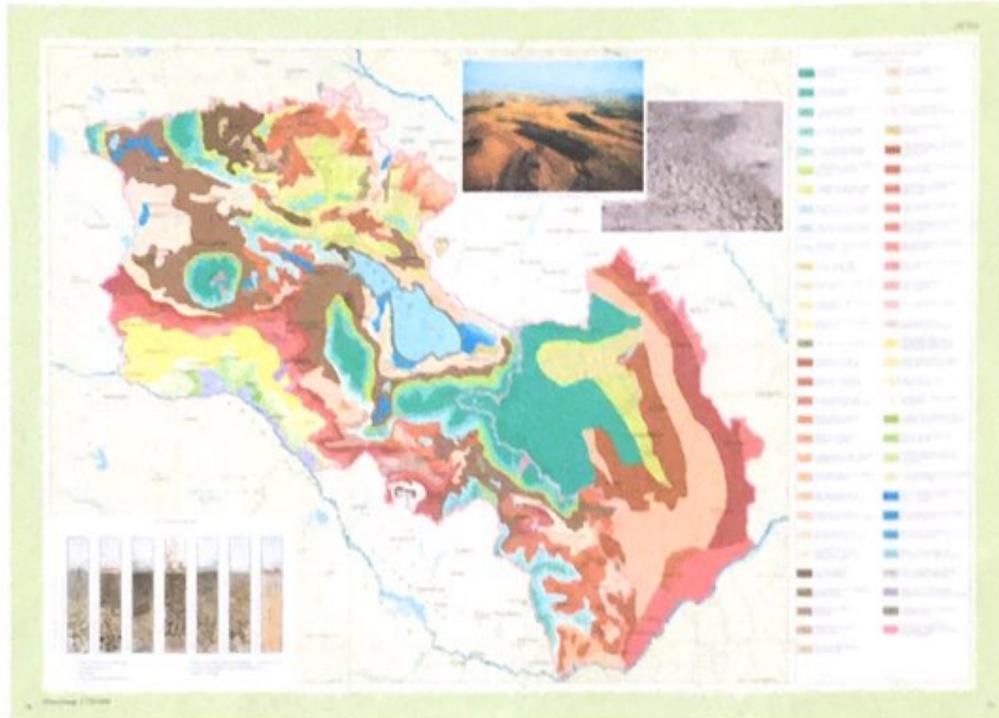
3.5. Հողերը

Կոտայքի սարավանդի բարձրադիր մասերում տարածված են շագանակագույն, ցածրադիր մասերում՝ բաց շագանակագույն և գորշ հողերը: Բալահովիտ համայնքում գերակշռում է Շագանակագույն հողային տիպի բաց շագանակագույն, տեղ-տեղ կարբոնատային, ցեմենտացված ենթատիպը: Բաց շագանակագույն հողերը զարգանում են շոգ և չոր կլիմայական պայմաններում, չոր տափաստանային գոտուն բնորոշ հացազգի տարախոտային բուսական խմբավորումների տակ, հիմնային հրաբխային և նստվածքային ապարների հողմնահարված նյութերի վրա: Բաց շագանակագույն հողերը հարուստ չեն հումուսով /2.0-3.5 %/ և աչքի են ընկնում լավ արտահայտված այլուվիալ-կարբոնատային հորիզոնի առկայությամբ և հաճախ ունեն կարբոնատային ցեմենտացված հիմք, մեխանիկական կազմը հիմնականում կավավազային է: Այս հողերին բնորոշ է կատիոնների կլանման միջին ունակությունը, ջրային մզվածքի թույլ հիմնային ռեակցիան, կարբոնատների և քարի զգալի պարունակությունը: Հողերի գույնի մգությունը կապված է նրա մեջ հումուսի պարունակությամբ, որքան մուգ է գույնը՝ այնքան բարձր է հումուսի պարունակությունը: Բալահովիտ համայնքում գերակշռում են քարքարոտ, ողողված և սակավազոր հողերը: Հողի բերրի շերտի հզորությունը մի քանի սանտիմետրից հասնում է մինչև մի քանի տասնյակ սանտիմետրի:

Տեղանքը այլուվիալ գետահովիտ է և աչքի է ընկնում բերուկային նստվածքներով, որի բերրի միջին վերնաշերտը տատանվում է 15 - 25 սմ սահմաններում: Ավելի խորքում պոտենցիալ բերրի հողաշերտն է, որն ունի կավավազային մեխանիկական կառուցվածք:



Նկար 2. Մակերևութային թերությունները



Նկար 3. Հողածածկի բնութագրերը

3.6. Ջրային ռեսուրսներ

Կոտայքի մարզը հարուստ է ջրային ռեսուրսներով: Մարզի տարածքով են հոսում Հրազդան, Մարմարիկ, Մեղրաձոր, Ծաղկաձոր, Դալար, Արջաձոր, ինչպես նաև Գետառ, Ակունք և Ազատ գետերը: Այստեղ են գտնվում նաև Ակնալիճը, Սևաբերդի, Մարմարիկի ջրամբարները:

Ակունք գետակը սկիզբ է առնում Հատիս լեռան արևմտյան լանջերից՝ Ակունք գյուղի մոտ, Քառասունակն աղբյուրներից: Ակունք համայնքից ցածր, այն խառնվելով ձախ վտակի հետ, հոսում է Մայակովսկի համայնքի բնակեցված վարչական տարածքով, անցնելով “Կոտայք” գարեջրի գործարանի մոտով և Բալառուվիտ համայնքի վարչական տարածքով, հատում է Երևան-Սևան ավտոմայրուղին և Գետամեջ գյուղի վարչական տարածքում առաջացնելով խորը կիրճ, խառնվում է Հրազդան գետի հետ: Երկարությունը 13 կմ է: Մնուցումը խառը՝ աղբյուրներից և տեղումներից, հորպացումը մայիս-հունիս ամիսներին: Ջրաբանական տվյալները բացակայում են: Վերին հոսանքներում գյուղատնտեսական սեզոնի ընթացքում գետի ջուրը համարյա ամբողջովին օգտագործվում է ոռոգման նպատակներով:

ՀՀ-ում մակերևութային ջրերի որակի մշտադիտարկում իրականացնում է ՀՀ շրջակա միջավայրի նախարարության “Հիդրոօդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն” ՊՈԱԿ-ի (այսուհետ՝ ՊՈԱԿ) կողմից: Մակայն Ակունք գետի վրա ՊՈԱԿ-ը չունի ջրի որակի դիտարկման կետ և հետևաբար բացակայում են Ակունք գետի ջրի որակի մասին տվյալները:

Մոտակա դիտակետերը տեղադրված են Հրագղան գետի վրա, դրանք են՝ Արգել գյուղից 0□5 կմ ներքև և Արգևի ՀԷԿ-ից 0□5 կմ ներքև: Երկու կետերում էլ ջրի որակը գնահատվում է որպես «վատ» (5 դաս) շնորհիվ վանադիումի բարձր պարունակության: Մնացած ցուցանիշներով ջրի որակը գնահատվում է՝ «միջակ» (3 դաս):

Ակունք գետի ջրի որակը ենթադրաբար նույնպես ցածր է, քանի որ այն հոսում է խիտ բնակեցված տարածաշրջանով, վերին հոսանքներում ոռոգման սեզոնի ընթացքում անտեսվում է գետի անհրաժեշտ սանիտարական հոսքը և գետի հունը ողողվում է շրջակա բնակավայրերի կոյուղաջրերով: Բնակավայրերը, որոնց վարչական տարածքներով հոսում է գետակը, կոյուղացված չեն և չունեն կեղտաների մաքրման համակարգեր:

Ակունք գետի մոտակա հատվածի հեռավորությունը «Դեմեր 1» տեղամասից կազմում է 3 կմ:

3.7. Մթնոլորտային օդ

ՀՀ տարածքում օդային ավազանի ֆոնային աղտոտվածությունը վերահսկվում է ՀՀ շրջակա միջավայրի նախարարության “Հիդրոօդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն” ՊՈԱԿ-ի կողմից:

Սակայն Արամուս համայնքում մշտական (ստացիոնար) դիտակայաններ կամ պասիվ նմուշառիչներ տեղադրված չեն և մթնոլորտային օդի աղտոտվածության վերաբերյալ ՊՈԱԿ-ում տվյալներ չկան:

Որոշակի պատկերացում բնակավայրերի օդային ավազանների աղտոտվածության մասին կարելի է ստանալ հաշվարկային եղանակով: Դրա համար ՊՈԱԿ-ը առաջարկում է համապատասխան ձեռնարկ-նուղեցույց¹: Ըստ այդ ուղեցույցի մինչև 10 հազար բնակչությամբ բնակավայրերի համար օդի ֆոնային աղտոտվածության ցուցանիշներն են²

Փոշի՝ 0.2 մգ/մ³;

Ծծմբի երկօքսիդ՝ 0.02 մգ/մ³;

Ազոտի երկօքսիդ՝ 0.008 մգ/մ³;

Ածխածնի օքսիդ՝ 0.4 մգ/մ³:

1 EIMC N 15-1/14 ՀՀ շրջակա միջավայրի էկոլոգիական մոնիթորինգի արդյունքների մասին. Տեղեկանք, օդային ավազան, էջ 22

2 ՀՀ բնակավայրային աղտոտվածության նախարարության “Հիդրոօդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն” ՊՈԱԿ. “ՀՀ բնակավայրերի մթնոլորտային օդի աղտոտող նյութերի ֆոնային կոնցենտրացիաները” ուղեցույց-ձեռնարկ: Երևան-2011

3.8. Կենսաբազմազանություն

3.8.1. Բուսական աշխարհ

Բուսական աշխարհը ներկայացված է Գեղամա և Երևանյան ֆլորիստական շրջանների միջև ընկած սահմանային, միջին բարձրության լեռնային չոր տափաստանային գոնայի տարածքներին բնորոշ բուսականության տեսակներով, որոնցում գերակշռում են վաղամեռ /եֆեմեր/ բույսերը և ճիւղ առաջացնող հացազգիները, մասնավորապես անապատասեզը, ցորենուկը, այծակնը, դաշտավլուկը: Այստեղ անդեզիտա-բազալտային և տուֆա-լավային մայր ապարների վրա տարածված տարավազված շագանակագույն հողերի և ոռոգովի հանդամասերի վրա կարելի է հանդիպել մոտ 150 բուսատեսակ: Դրանցից որպես դոմինանտ կամ բնորոշ տեսակներ կարելի է նշել զարնան վերջերին փարթամ բուսածածկ առաջացնող եֆեմերներից առնասպարը /*Androsace*/, ճոճուկը /*Cerasium*/, եղջրագլխիկը /*Ceratocephala* sp./, սագասոխուկը /*Gagea* sp./, պապլորը /*Muscari* sp./, աստղաշուշանը /*Ornithogalum* sp./ և այլն: Ամռան շոգերի հետ այս բույսերը չորոգվող հանդակներում ամբողջովին խանձվում են: Տիրապետող բույս է մնում հոտավետ օշինդրը /*Artemisia* sp./, որը սպիտակաթաղիք ցողուններով, չորասեր, կամֆորայի դուրեկան հոտով կիսաթուփ է: Սակայն օշինդրային բուսածածկույթը հիմնականում վերածվել են մշակովի դաշտերի և այգիների: Տարածված բուսատեսակներից է նաև կապարը /*Capparis spinosa*/, կոխիան /*Kohia* sp./, նոնեան /*Nonea* sp./, լերդախոտ սովորականը /*Teucrium chamaedrys*/, բորբոսատեսուկը /*Ceratooides* sp./, դաշտավլուկը /*Poa* sp./, որոնք երբեմն առաջացնում են ինքնուրույն բուսական համակեցություններ:

Շրջակա բնակչության համար առանձնապես հետաքրքրություն են ներկայացնում վայրի ուտելի բույսերը՝ սիբեխ /*Falcaria vulgaris*/, թրթնջուկ /*Rumex acetosella*/, կապար /*Caparis spinosa*/, եղինջ /*Utrica dioica* L./, խատուտիկ /*Taraxacum*/, դանդուղ /*Portulaca grandiflora*/ և այլն: Տարածաշրջանում կան նաև դեղաբույսեր՝ կուսածաղիկ /*Vinca her herbacea*/, անթառամ /*Helichrysum*/, առյուծագի /*Leonotis cardiaca*/, լոշտակ /*Bryonia alba*/, հազարտերևուկ /*Achillea*/, սրոհուղ /*Hypericum*/, սպանդ /*Peganun harmala*/ և այլն: Կան նաև ներկատու, եթերայուղատու և համեմունքային բույսեր /ուրց և այլն/:

Ուսումնասիրվել է հանքարդյունահանման համար հատկացված հողատարածքի կենսաբազմազանությունը: Այն հավանաբար նախկինում մշակված վարելահող է եղել և այժմ ամբողջովին /դեզրադացված/ վնասված լանդշաֆտ է, որտեղ չեն պահպանվել վայրի բնության հիմնական ներկայացուցիչները: Հիմնական բուսատեսակները երսպանսիվ են. եղերդակ կամ ճարճատուկ /*Cichorium*/, կաթնուկ /*Lactuca serriola*/, կոռատուկ պալադինի /*Arctium paladinii*/, տերեփուկ արևային կամ կանճրակ /*Centaurea solstitialis*/, գեղավեր սովորական /*Cersium vulgare*/, էշակաթնուկ Սեզիերի /*Euphorbia seguieriana*/ և այլն:



Նկ. 4. Երեթեակ /*Eryngium* sp./



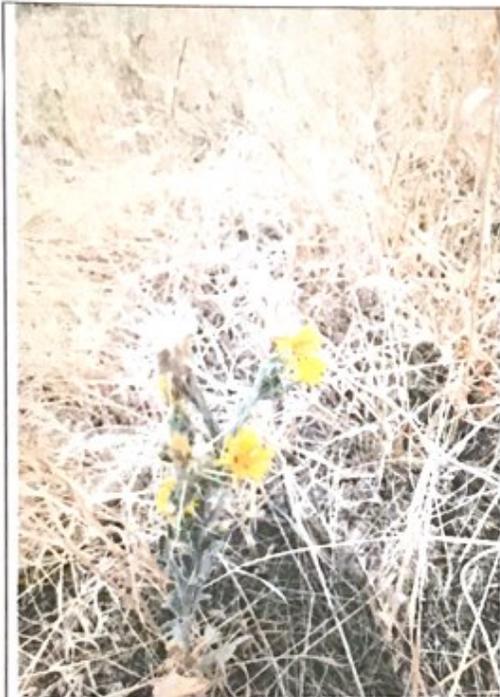
Նկ. 5. Պատառուկ դաշտային /*Convolvulus arvensis*/



Նկ. 6 Ամենուկ չովան /*Xeranthemum squarrosum*/



Նկ. 7. Օշիկր /*Artemisia* sp./



Նկ.8 Կանճրակ կամ գաթի ծաղիկ /*Carthamus sp.*/



Նկ. 9 Գեղավեր սովորական /*Cirsium vulgare*/



Նկ.10 Մատուտակ /*Glycyrrhiza glabra*/



Նկ.11 Թելուկ սպիտակ /*Chenopodium alba*/

3.8.2 Գենդանական աշխարհ

Արամուս համայնքի վարչական տարածաշրջանը մեծապես ուրբանիզացված է, չկան չտազործվող հողահանդակներ, արոտավայրեր ու խոտհարքներ:

Տարածքին բնորոշ կենդանական աշխարհի ներկայացուցիչներն են լեռնային չոր տափաստաններում բնակվող Հայաստանում ամենուրեք տարածված սպիտակամկնիկը /Crocidura/, աղվեսը /Vulpes/, գերմանամուկը /Crictus auratus/, դաշտամուկը /Mucrotus arvalis Pall/, կաքավը /Perdis perdix L./ և այլն:

3.8.3. Բնության հատուկ պահպանվող տարածքներ

Արամուս բնակավայրի մերձակայքում բնության հատուկ պահպանվող տարածքներ (ԲՀՊՏ) կամ բնության հուշարձաններ չկան:

Մոտակա ԲՀՊՏ-ը՝ “Էրեբունի” պետական արգելոցը գտնվում է ավելի քան 10 կմ հեռավորության վրա:

4. ՍՈՑԻԱԼ – ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ

4.1. Կոտայքի մարզի սոցիալ – տնտեսական բնութագիրը

Աղյուսակ 3.1. Ընդհանուր տեղեկություններ

Տարածքը	3 799 քառ. կմ
ՀՀ տարածքում մարզի տարածքի տեսակարար կշիռը	12.8 %
Համայնքներ, 2019թ. դրությամբ	42
Քաղաքներ	7
Գյուղեր	62
Բնակչության թվաքանակը 2019թ. տարեակգրի դրությամբ	251.6 հազ. մարդ
այդ թվում՝	
քաղաքային	137.4 հազ. մարդ
գյուղական	114.2 հազ. մարդ
ՀՀ բնակչության ընդհանուր թվաքանակում մարզի բնակչության թվաքանակի տեսակարար կշիռը	8.5 %
Քաղաքային բնակչության թվաքանակի տեսակարար կշիռը	54.8 %
Գյուղատնտեսական նշանակության հողեր	155235.8 հա
այդ թվում՝ վարելահողեր	37582.8 հա

Մարզում ծովի մակերևույթից բարձր կետը Աչքասար լեռան գագաթն է (3 196 մ), ամենացածրը՝ Դեբեդ գետի ստորին հոսանքի շրջանը (մոտ 375 մ):

Մարզի տնտեսության առաջատար ճյուղերը գյուղատնտեսությունն ու արդյունաբերությունն են:

Գյուղատնտեսության ոլորտում առանձնանում են հացահատիկի, կարտոֆիլի, քանջարեղենի և անասնաբուծական մթերքի արտադրությունները:

Մարզի արդյունաբերության հիմնական ուղղություններն են հանքագործական արդյունաբերությունը և մշակող արդյունաբերությունը:

Մարզի տարածքի կենտրոնական մասով անցնում է ՀՀ գլխավոր երկաթուղին: Բեռնաուղևորափոխադրումները մարզում իրականացվում են ավտոմոբիլային, երկաթուղային տրանսպորտով և էլեկտրատրանսպորտով (ճոպանուղի):

2016թ. մարզի տնտեսության հիմնական հատվածների տեսակարար կշիռները ՀՀ համապատասխան ճյուղերի ընդհանուր ծավալում կազմել են.

- արդյունաբերություն՝ 10.8 %
- գյուղատնտեսություն՝ 8.2 %
- շինարարություն՝ 5.6 %
- մանրածախ առևտուր՝ 4.6 %
- ծառայություններ՝ 6.7 %

4.2. Ազդակիր համայնք

Նախատեսվող գործունեությունը իրականացվելու է Կոտայքի մարզի Արամուս համայնքի վարչական տարածքում: Արամուսի որոշ սոցիալ-տնտեսական և պատմական տեղեկատվությունը բերված է ըստ Կոտայքի մարզի պաշտոնական կայքէջի:

Արամուս համայնք

Մակերես՝ 23.61կմ²

Բնակչություն՝ 3841

Համայնքում գործում են՝ 1 դպրոց, 1 մանկապարտեզ, 1 մշակույթի տուն, 2 երաժշտական դպրոց:

Ծովի մակերևույթից բարձր է 1420 մետրով հեռավորությունը մայրաքաղաքից՝ 21 կմ հեռավորությունը մարզկենտրոնից՝ 42 կմ

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԱԿՆԱՐԿ

Ավանդույթի համաձայն առասպելական Արայի դիակը դրված է եղել այստեղ, որից և իբր Արամուս անունն է առաջացել: Գյուղի կենտրոնում են գտնվում 6-րդ դարում կառուցված եկեղեցու ավերակները: Այստեղից է Դավիթ Ա Արամուսեցի կաթողիկոսը (728 և 741թթ.), որի օրոք էլ բնակատեղին դարձել է աթոռանիստ: Արամուսը եղել է գրչության կենտրոն, պահպանվել են այստեղ գրված մի քանի ձեռագրեր: Այստեղից է բանաստեղծ Հոբան Ապերը՝ ծնված 1907թ: Այժմ գյուղն ունի 900 տնտեսություն, իսկ տարածքը կազմում է մոտ 25 քառ. կմ: Բնակչությունը հիմնականում զբաղվում է

հողագործությամբ և անասնապահությամբ, իսկ մշակվող հիմնական կուլտուրան գազարն է:

4.3. Պատմամշակութային միջավայր

Կոտայքի մարզը հարուստ է պատմության և մշակույթի հուշարձաններով: Այդ հուշարձանները ներկայացնում են տարածաշրջանում հայտնի աշխարհիկ և հոգևոր գործառնություն ունեցող հուշարձանների բոլոր տեսակները:

Սակայն հանքավայրի տարածքում և նրա անմիջական հարևանությամբ պատմամշակութային հուշարձաններ չկան:

5. ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՀԱԿԻՐՃ ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

5.1. Հանքավայրի բնութագրերը

Հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ նախաձեռնությունը գտնվում է նախնական զնահատման փուլում, հանքավայրի, հանքաքարի և նախատեսվող աշխատանքների մասին տվյալները բերվում են հանքավայրի երկրաբանական ուսումնասիրությունների հաշվետվությունից:

Մակաբացման ապարները ներկայացված են 2.5-ից 8.5մ (միջինը 4.37 մ) հզորության բազալտների տարաչափ բեկորներ պարունակող դեյուվիալ ավազակավերով և 1.5-ից 3.0մ (միջինը 2.28 մ) հողմնահարված բազալտներով, որոնք առանց դժվարության կարող են հեռացվել բուլդոզերով:

Օգտակար հանածոն ներկայացված է 5.0-ից 12.8 մ (միջինը 7.01մ) հզորության մերձհորիզոնական տեղադրմամբ բազալտե հաստվածքով, որի մշակումը կարող է իրականացվել հորատասեսային եղանակով:

Տեղամասում հաշվարկված մակաբացման ապարների ծավալը և օգտակար հանածոյի պաշարները համապատասխանաբար կազմում են 172.8 հազ. մ³ և 221.0 հազ. մ³, իսկ մակաբացման միջին գործակիցը՝ 0.78 մ³/մ³:

Մակաբացման ապարների ոչ այնքան մեծ հզորությունը կանխորոշում է օբյեկտի շահագործումը բաց եղանակով:

Հետախուզված տեղամասի տարածքում կարստեր, սողանքներ և այլ բնույթի գեոդինամիկ երևույթներ, որոնք կարող են բարդացնել շահագործական աշխատանքները՝ չեն արձանագրվել:

Բլոկի համարը և պաշարների կարգը	Բլոկի մակերեսը հատակագծի վրա, մ ²	Մակաբացման ապարների ծավալը, հազ.մ ³			Օգտակար հանածոյի պաշարները, հազ.մ ³	Մակաբացման միջին գործակիցը, մ ³ /մ ³
		ընդամենը	այդ թվում՝			
			փոխը	փուշտա		
1	2	3	4	5	6	7
Բլոկ 1-Ա	31532	172.8	119.6	53.2	221.0	0.78

Կոտայքի մարզի Արամուսի բազալտների հանքավայրի Դեմեր-1 տեղամասում կատարված երկրաբանահետախուզական աշխատանքների հաշվետվության հիման վրա ՀՀ տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարի 03.11.2020թ. №1558-Ա հրամանով հաստատվել են օգտակար հանածոյի պաշարներ Բ կարգով 219.07 հազար մ³ քանակով:

5.2. Օգտակար հանածոյի բնութագրերը

Տեղամասի բազալտների որակատեսիտոլոգիական բնութագիրը տրվում է դրանց քիմիական անալիզների, պետրոգրաֆիական ուսումնասիրությունների, ռադիոմետրիկական չափումների, ինչպես նաև ֆիզիկամեխանիկական փորձարկումների արդյունքներով: Ընդ որում, նկատի ունենալով, որ Արամուսի հանքավայրի հետախուզված “ԴԵՄԵՐ-1” տեղամասը գտնվում է նույն հանքավայրի “ԱՐՄԵՆԻՈՒՄ” տեղամասի անմիջական հարևանությամբ, և որ դրանց օգտակար հանածոները վերագրվում են բազալտների միևնույն հաստվածքին՝ դրա բնութագրման համար օգտագործվել են “ԱՐՄԵՆԻՈՒՄ” տեղամասի հետախուզման ժամանակ կատարված պետրոգրաֆիական և ռադիոմետրիկական ուսումնասիրությունների տվյալները:

Աղյուսակ 5.2. Բազալտների քիմիական կազմը

Նմուշի համարը	Պ ա ր ու ն ա կ ո յ յ ո ն ն ե ր ը , % %									
	SiO ₂	Fe ₂ O ₃	TiO ₂	Al ₂ O ₃	CaO	MgO	SO ₃	Na ₂ O	K ₂ O	ԿՇՊ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	49.50	11.94	0.65	14.22	11.20	9.00	<0.50	1.44	1.25	0.75
6	50.11	11.35	0.77	14.66	10.88	8.65	<0.50	1.35	1.11	0.69
Միջինը	49.81	11.65	0.71	14.44	11.04	8.83	<0.50	1.40	1.18	0.72

Աղյուսակ 5.3. Բազալտների ֆիզիկամեխանիկական հատկությունները

Հ/Հ	Անվանումը	Չափման միավորը	Ցուցանիշների մեծությունը		
			նվազագույնը	առավելագույնը	միջինը
1	2	3	4	5	6
1.	Իրական խտությունը	գ/սմ ³	2.87	2.89	2.88
2.	Ծավալային զանգվածը	կգ/մ ³	2505	2604	2554
3.	Ծակոտկենությունը	%	9.49	13.31	11.28
4.	Ջրակլանումը	%	1.08	1.30	1.19
5.	Փափկեցման գործակիցը		0.76	0.78	0.77
6.	Սառնակայունության գործակիցը		0.80	0.82	0.81

7.	Ամրությունը սեղմման ժամանակ.	կգ/սմ ²			
	- չոր վիճակում		491	651	550
	- ջրահագեցած վիճակում		444	493	468
	- 25 փուլ սառեցումից հետո		359	403	379
8.	Աղակայունությունը	%	-	-	1.43

Ինչպես երևում է 4.2 աղյուսակում բերված տվյալներից տեղամասի բազալտները ֆիզիկամեխանիկական հատկություններով ապահովում են “Блоки из горных пород для производства облицовочных, архитектурно-строительных, мемориальных и других изделий” 9479-2011 ГОСТ-ի պահանջները բավարարող բլոկների արդյունահանումը:

5.3. Հանքավայրի շահագործման տեխնիկական և տեխնոլոգիական լուծումները

Օգտակար հանածոյի կազմաբանությունը և հանքավայրի լեռնատեխնիկական պայմանները թույլ են տալիս դրա մշակումը կատարել բաց լեռնային աշխատանքներով:

Հանքավայրի մշակման համար ընտրվում է ընդլայնական, միակողմանի մշակման համակարգ, մակաբացման ապարների ներքին լցակույտերի ձևավորմամբ:

Մշակման համակարգի պարամետրերն են՝

- հանությային աստիճանի բարձրությունը – 5,0-6.0մ;
- ենթաստիճանի բարձրությունը – 2,5-3.0մ;
- աստիճանի թեքության անկյունը – 90°;
- աշխատանքային հրապարակի լայնությունը – 20մ;
- Մարվող աստիճանների թեքության անկյունը - 90°